

СЕКЦІЯ XIII. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЗВО ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Бужинська С.М.

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки,
психології, початкової освіти та освітнього менеджменту
*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна*

Стрюкова С.Є.

студентка 2 курсу психолого-педагогічного факультету
*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна*

Актуальність проблеми. Ми живемо у світі, де постійно щось змінюється. Прогрес технологій і комунікацій привів до того, що традиційна форма навчання в сучасних умовах активно впроваджує в свою практику і дистанційну освіту, адже в процесі навчання використовуються сучасні інформаційні технології. Актуальність порушеної проблематики у наш час має глобальний характер, адже саме завдяки дистанційному навчанню, коли світ переживає пандемію коронавірусу, студенти мають змогу отримувати необхідні знання не виходячи з дому. Тому, основними завданнями викладачів ЗВО виступають, по-перше, впровадження системи дистанційної освіти у практику ЗВО; по-друге, забезпечення сприятливого впливу нових технологій на освітній процес; по-третє, необхідність розвитку сильних сторін і мінімізація негативних. Тобто, сприяти успішній адаптації студентів до умов навчання, яке здійснюється дистанційно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження з забезпечення адаптації студентів до дистанційного навчання виступили сучасні наукові розвідки, зокрема моделі впровадження електронного навчання у педагогічному університеті (Н.Р. Балік, Г.П. Шмигер), організаційно-методичне забезпечення дистанційного навчання в закладах освіти (Л.В. Васильченко, І.С. Лапшина), підготовка майбутніх кваліфікованих спеціалістів у комплексі з використанням системи дистанційного навчання (Н.С. Лотошникова), підготовка студентів педагогічних університетів до професійної діяльності засобами дистанційних технологій (Х.М. Алієв). Також, слід зазначити, що особливу увагу цьому питанню приділяють такі вітчизняні науковці, як: В.Ю. Биков, Ю.М. Богачков, В.М. Кухаренко, А.Ф. Манако, О.В. Овчарук, О.П. Пінчук, Б.І. Шукевич [1].

Метою роботи є визначення ролі дистанційного навчання в системі ЗВО та проблем, що виникають на шляху адаптації студентів в реалізації даного освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. Дистанційна освіта – це освітній процес у якому значна частина викладання здійснюється викладачем (або групою викладачів) віддаленим у просторі або часі від учня (або групи учнів) [3].

В Україні дистанційні навчання регулюється Концепцією розвитку дистанційної освіти України і Положенням про ДО МОН України від 21.01.2004р. [2].

Головна мета дистанційної освіти – забезпечення доступу до освітніх ресурсів через використання сучасних інформаційних технологій і мереж [3]. Для студентів – це можливість навчатися коли зручно, де зручно і в тому темпі, який потрібен.

В сучасному світі для дистанційного навчання використовуються технології, що відрізняються: за формою подання матеріалу; централізоване це навчання, або є посередник; за ступенем використання ПК і телекомунікації; за технологією організації учбового процесу; за методами ідентифікації студентів при складанні іспитів; за ступенем взаємодії звичайних методів ведення освітнього процесу тощо [2].

Підсумовуючи вищесказане, можемо стверджувати, що дистанційне навчання у ЗВО дає студентам можливість цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й консультації викладачів та методистів, перегляд on-line відеолекцій, віртуальні тренажери та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного процесу навчання.

Проте, поряд із позитивними моментами, слід зазначити, що у студентів виникають і деякі труднощі в їх адаптації до дистанційного навчання, яке неможливе без наявності їх мотивації і свідомості. Але крім цих факторів здобувачі освіти, стикаються з низькою пропускнуою спроможністю електричних мереж (особливо в невеликих удалених місцях та в зоні проведення бойових дій). Крім складності з електро- та Інтернет мережами дистанційна освіта не ефективна, якщо не має відповідного програмного забезпечення [5].

Крім технічних проблем, які будуть перешкоджати повноцінному дистанційному навчанню, можуть виникнути проблеми соціально-психологічного напрямку. Студентам перешкоджає здобувати дистанційну освіту невміння точно й зрозуміло висловлювати свої думки, а також труднощі з коротким формулюванням та стислим аргументуванням своєї позиції (більш всього відчувається в чатах та відео конференціях). Ще одна проблема цього напрямку, пов'язана з тим, що основа дистанційного навчання – письмова, це обмеження студента викладання своїх знань в словесній формі [4].

Щодо шляхів успішної адаптації студентів до навчання у дистанційній формі слід зазначити наступне: по-перше, повинні бути включені заходи, які сприяють інтерактивній участі студентів у освітньому процесі; по-друге, робота студентів повинна бути добре спланована, це допомагає створити сприятливе соціальне середовище; по-третє, через можливі збої в обладнанні, плани дистанційних занять повинні включати в себе альтернативні варіанти завдань, для таких випадків умови повинні обговорюватися заздалегідь [3].

Таким чином, виходячи з вищеозначеного можемо зробити наступні

ВИСНОВКИ:

1. Використання навчальних ресурсів (фільми, відео, підручники, пакети програмного забезпечення, комп'ютерні бази даних тощо) полегшує процес навчання.
2. Для успішної адаптації студента до умов дистанційного навчання викладачу ЗВО необхідно чітко формулювати те, що саме студент повинен вивчити та зробити наприкінці кожного предметного курсу.
3. В якості шляхів поліпшення адаптаційного процесу до умов дистанційного навчання повинні виступати: висока самоорганізація студентів, при якій підвищується творчий і інтелектуальний потенціал; прагнення до здобуття знань; уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою; опанування новітніми інформаційними технологіями.

Список використаних джерел:

1. Биков, В.Ю., Гриценчук, О.О. & Жук, Ю.О. (2015). *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології* : кол. Монографія. Биков В.Ю. (ред.) *Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України* (с. 77 – 140). Київ: Атіка.
2. Ліщинська, Л. Б. (ред.) (2006). *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія*. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ.
3. Іванюк, І.В. (2015). Формування понятійно-термінологічного апарату з питань розвитку дистанційної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. (5), 31.
4. Мельник, Ю.В., Бороденко, Н.Д. & Богданова, Н.В.. Деякі проблеми організації дистанційного навчання в ВНЗ. *П'ята міжнародна науково-практична конференція*. 26 травня 2017, Київ, Україна: КНУБіА.
5. Прибилова, В.М. (2013). Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*, (4), 27 – 37.